

Appendiks 2: Om normskalaer, kriterieskalaer og progression i de nationale test

Progression kan opgøres på mange måder, og inden for De Nationale Test er der flere måder at opgøre faglig udvikling på. Således er der væsentlige forskelle mellem den absolutte progression, som vises ved hjælp af Beregneren og den relative progression, der vises i forbindelse med de kriteriebaserede scorer i testsystemet på www.testogprøver.dk

Absolut og relativ progression

Det, Beregneren måler, er absolut progression. Det vil sige progression i forhold til det læsefaglige niveau, altså om eleven rent faktisk er blevet dygtigere til at læse. At opgøre den absolutte progression kræver, at elevernes faglige præstationer (uden hensyn til elevernes alder, social baggrund eller klasstrin) kan placeres på en fælles skala. (Læs mere om den fælles skala i Appendiks 1)

I skoleåret 2014/15 lancerede Undervisningsministeriet en ny tilbagemeldingsform ved de nationale test i matematik og læsning, **kriteriescorer**. Kriteriescoren er en opgørelse af det faglige niveau set i forhold til elevens klasstrin og tidspunkt på året.

Testsystemet oplyser på baggrund af kriteriescorerne en form for faglig udvikling, som kan betegnes som **relativ progression**. Her betyder **progression** tilvækst i forhold til **ministeriets forventninger** til elevernes faglige udvikling alt efter klasstrin.

Med kriteriescoren introduceres altså en forventet faglig tilvækst – det der skal til, for at være fx "God" til matematik og læsning på forskellige klasstrin. Dog kun på de klasstrin hvor der foretages obligatoriske nationale test.

Den normbaserede score

Af fanebladet "Statistik-Percentiler" i Beregneren fremgår tabellen herunder. Den giver en oversigt over de gennemsnitlige scorer på progressionsskalaerne¹, vist for profilmråder og hver tiende percentil. Percentilerne danner udgangspunkt for de normbaserede tilbagemeldinger.

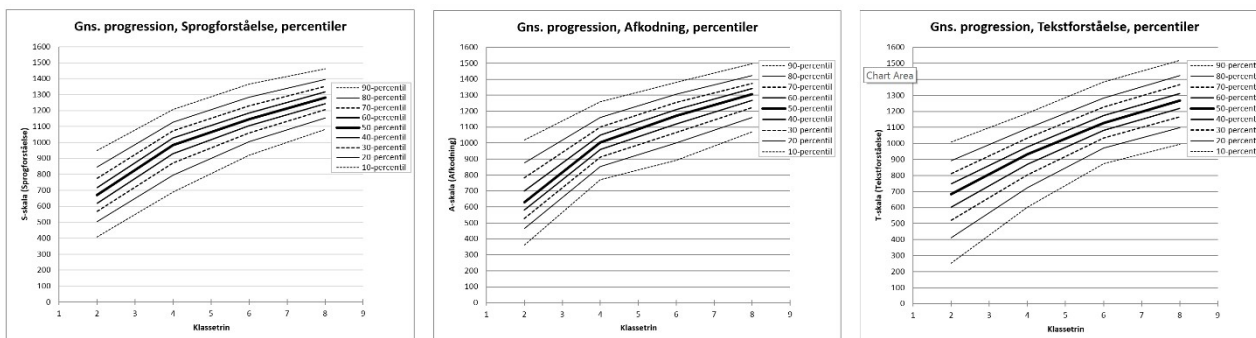
Tabel 1: Oversigt over de normale scorer på progressionsskalaer vist for profilmråder og percentiler

Profilområde	Sprogforståelse, S-skala				Afkodning, A-skala				Læseforståelse, T-skala				
Læsetest	2	4	6	8	2	4	6	8	2	4	6	8	
Percentiler	10-percentil	405	690	920	1085	360	770	890	1070	255	600	875	995
	20-percentil	505	795	1005	1155	465	855	1000	1160	410	720	970	1100
	30-percentil	570	870	1060	1205	530	910	1065	1225	520	805	1035	1165
	40-percentil	620	930	1105	1245	580	960	1120	1265	605	870	1080	1220
	50-percentil	670	985	1145	1280	630	1005	1170	1305	685	930	1130	1270
	60-percentil	720	1025	1185	1315	700	1050	1210	1340	745	975	1175	1310
	70-percentil	775	1075	1230	1350	785	1100	1255	1375	815	1030	1225	1365
	80-percentil	845	1130	1285	1395	875	1160	1305	1425	890	1095	1285	1420
	90-percentil	950	1205	1365	1465	1020	1260	1380	1495	1010	1190	1385	1520

Går du længere ned i fanebladet "Statistik-Percentiler", findes sammenhængen mellem værdierne vist som grafik som det fremgår af Figur 1.

¹ Den gennemsnitlige udvikling pr. tiende percentil er fundet af Undervisningsministeriet i forbindelse med testsystemets udvikling i 2010.

Figur 1

Ser man på grafen længst til venstre i figuren, fremgår niveau og udvikling i tekstforståelse.

- Middleeleven (dvs. på 50-percentilen) har en tilvækst i Tekstforståelse fra 685 T i 2. klasse til 1270 i 8. klasse. Det vil sige at middleeleven udvikler sig 605 T på 6 år, altså ca. 100 T pr. år i gennemsnit.
- I en gennemsnitlig 2. klasse er afstanden 755 T i tekstforståelse mellem 90-percentilen (1010 T) (de 2-3 elever, der præsterer bedst, svarende til "klart over middel") og 10-percentilen (255 T) (de 2-3 svagest præsterende, svarende til "Klart under middel"). Hvis en gennemsnitlig elev forbedrer sine læsefærdigheder med 100 T om året, svarer denne forskel mellem top og bund i klassen altså til 7,5 års undervisning.
- Det kan også ses, at de dygtigste 10 procent af eleverne i 2. klasse (Klart over middel) har en T-score på 1010 T, hvilket vil sige at de er bedre til at læse end de 10 procent svagest præsterende i 8. klasse, der har en score på 995 T.

Kriteriebaseret score

I fanen "Statistik-Kriteriescorer", fremgår tabel 3 som viser den gennemsnitlige progression for kriteriegrænserne inden for hvert profilområde.

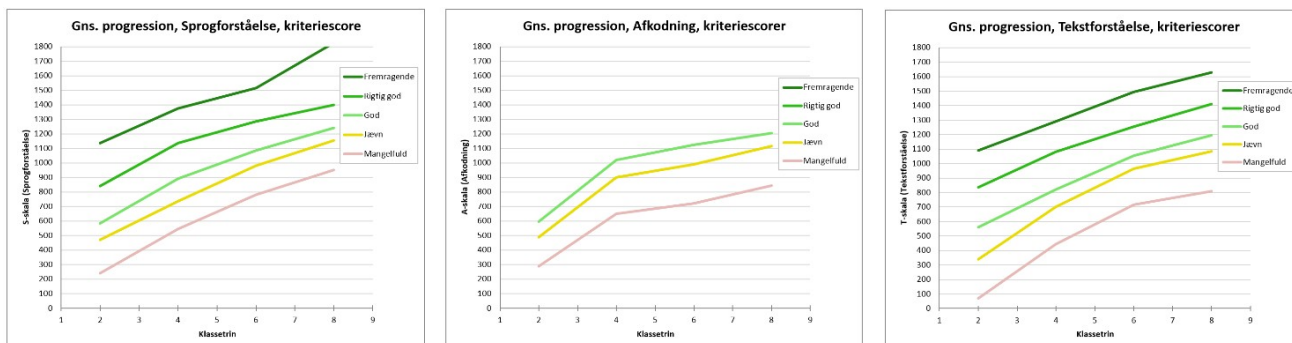
Tabel 3: Kriteriegrænser (cutscores) vist for UVM's kriterieskala på progressions- og percentilskalaer

Profilområde		Sprogforståelse, S-skala				Afkodning, A-skala				Læseforståelse, T-skala			
Læsetest		2	4	6	8	2	4	6	8	2	4	6	8
Kriteriescorer	Mangelfuld	240	545	780	950	290	650	720	845	70	445	715	810
	Jævn	470	735	980	1155	490	900	990	1115	340	700	965	1085
	God	585	890	1085	1240	595	1020	1125	1205	560	820	1055	1195
	Rigtig god	840	1135	1285	1400					835	1080	1255	1410
	Fremragende	1135	1375	1515	1825					1090	1290	1495	1630
Profilområde		Sprogforståelse, Percentiler				Afkodning, Percentiler				Læseforståelse, Percentiler			
Læsetest		2	4	6	8	2	4	6	8	2	4	6	8
Percentilscore	Mangelfuld	3	4	3	3	6	4	3	2	5	4	3	3
	Jævn	16	14	16	20	24	28	19	14	15	18	19	18
	God	33	33	36	39	42	53	41	27	35	33	34	36
	Rigtig god	79	81	80	81					73	78	75	78
	Fremragende	98	98	98	100					94	96	97	96

Kilde: UVM og egne beregninger

Til Tabel 3 hører ligeledes en grafisk visning af samme data som fremgår af Figur 2.

Figur 2

Sammenligner man graferne i Figur 2 med dem i Figur 1, kan det ses, at de to tilbagemeldingsformer danner et lidt men ikke meget forskelligt billede af den normale progression.

Det kan komme som en overraskelse, at de 2-3 dygtigste elever i en **normal dansk 2. klasse** (dvs. 90-percentilen) læser bedre end de svagest læsende elever i en **normal dansk 8. klasse**. Ikke mindre overraskende er det, at de fagligt svage elever i en 2-klasse normalt skal undervises i 7-8 år for at komme op på det samme faglige niveau, som deres dygtigste klassekammerater har på 2. klassetrin.

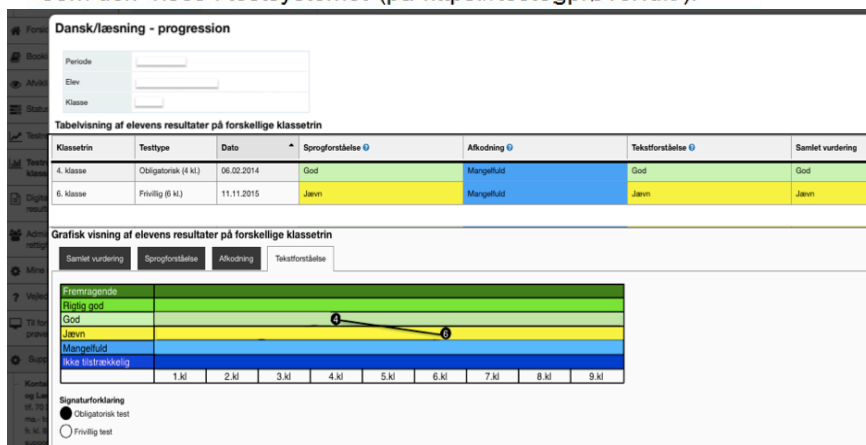
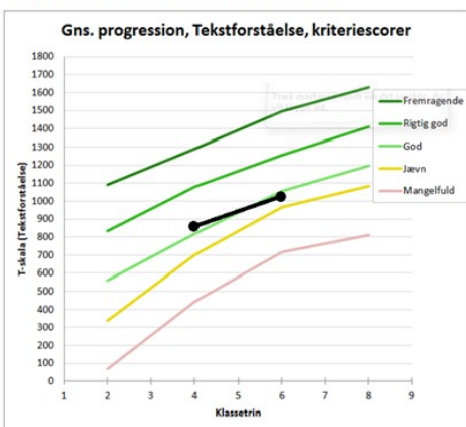
En elev, der går fra "God" i 4. klasse til "Jævn" i 6. klasse, lever ikke op til forventningen, men kan godt være gået frem rent læsefagligt, bare ikke nok til fortsat at være i kategorien "God".

I nedenstående figur illustreres forskellen ved at vise **den samme elevs testresultat** via den skala der vises i "Beregneren" parallelt med ministeriets **kriteriebaserede progression**.

Figur 3

Absolut progression (ift. fagligt niveau), som den vises i Beregneren.

Relativ progression (i forhold til ministeriets faglige forventning), som den vises i testsystemet (på <https://testogprøver.dk/>).

Note: Bemærk, at de bagvedliggende data, i de to sider af figuren er identiske (det er samme elevs test).

I Figur 3 illustreres det, at selvom eleven er gået tilbage i tekstforståelse i forhold til de faglige forventninger til eleven, der er indbygget i testsystemets kriteriescorer (til højre i Figur 3), så er eleven rent faktisk gået frem i sin absolutte progression i tekstforståelse (til venstre i Figur 3).

Appendiks 2

Beregneren - progression i de nationale læsetest -
Vejledning til brug af beregner af læseudvikling

Grafen til venstre i Figur 3 indeholder mest information: Her kan det aflæses, om elevens progression følger den forventede progression for det givne niveau, eller om eleven krydser de bagvedliggende farvede grafer enten nedadgående eller opadgående.

Det skal understreges, at visningerne i til højre i Figur 3 (den relative progression) er afhængig af, at testen er taget på det tidspunkt, som ministeriets fagfolk har vurderet det ønskede faglige niveau ud fra. Det betyder, at kriteriescoren ikke meningsfuldt kan anvendes til de frivillige nationale test, da tilbagemeldingen "God" er baseret på forventningen til elevens læsefaglige niveau på et specifikt tidspunkt, hvor testen er obligatorisk. Derfor kan systemet udelukkende vise den relative progression mellem to obligatoriske test nærmest hinanden. Der er altså ikke mulighed for at inddrage resultater fra de frivillige test i progressionsberegningen, når denne foregår kriteriebaseret.

Beregneren videreformidler elevens egentlige udvikling, uafhængigt af elevens alder, klassetrin og tidspunktet på året, hvor testen er taget.

Det skal understreges, at begge metoder er gængse og korrekte metoder at opgøre elevens faglige tilvækst på, man skal blot være klar over forskellen.